

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24CoP/51/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2120200763
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Dudášová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2021:2120200763.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Andrea Dudášová a sudkýň: JUDr. Ľubica Spálová a JUDr. Eva Behranová, v právnej veci navrhovateľa: nesvojprávny A. G., narodený XX.XX.XXXX, bytom Domov sociálnych služieb pre dospelých, G. X, Y., zastúpený opatrovníkom: B. S. S. Z. B., G. X, Y., v konaní zastúpený advokátom: Mgr. Ing. Juraj Trokan, Vajanského 10, Trnava, za účasti Krajskej prokuratúry Trnava, Dolné Bašty 1, Trnava, o návrhu navrhovateľa na navrátenie spôsobilosti na právne úkony, na odvolanie navrhovateľa proti uzneseniu Okresného súdu Trnava č.k. 27Ps/1/2020-115 zo dňa 12.05.2021, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie výrokom I. konanie zastavil, výrokom II. určil, že A. G. môže podať návrh na navrátenie spôsobilosti na právne úkony najskôr po uplynutí 6 (šiestich) mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia, výrokom III. rozhodol, že trovy dôkazov platí štát, výrokom IV. žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania.

2. Napadnuté uznesenie súd prvej inštancie odôvodnil právne aplikáciou ustanovení § 52, § 231, § 236, § 240 ods. 3, § 247 ods. 1, 2, § 251 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, § 10 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka.

3. Súd prvej inštancie vychádzal zo skutkových zistení, že dňa 22.01.2020 bol súdu prvej inštancie doručený návrh nesvojprávneho navrhovateľa, ktorým sa domáhal prinavrátania spôsobilosti na právne úkony, najmä sa chce sám podpisovať, pretože nemôže ísť do roboty, nemôže podávať trestné oznámenia na mestských policajtov, chce aby mohol voliť do parlamentu a mať slobodu. Uviedol, že súdom ustanovená opatrovníčka nepodpisuje to, čo on napíše na rôzne úrady.

Rozsudkom č. k. 20Ps/11/2009-50 zo dňa 01.03.2010 bol navrhovateľ pozbavený spôsobilosti na právne úkony v celom rozsahu. Súd prvej inštancie skonštatoval, že navrhovateľ žiadal opakovane o prinavrátanie spôsobilosti, pričom súd jeho návrhy zamietol a v jednom prípade konanie zastavil. O prinavrátaní spôsobilosti navrhovateľa na právne úkony naposledy súd prvej inštancie rozhodoval v konaní sp. zn. 11Ps/2/2018, kedy rozsudkom zo dňa 22.11.2018, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 22.11.2018 zmenil rozsudok Okresného súdu Trnava č.k. 20Ps/11/2009-50 zo dňa 01.03.2010, v časti pozbavenia spôsobilosti navrhovateľa na právne úkony tak, že ho obmedzil na právne úkony v určenom rozsahu.

Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že opatrovník nesvojprávneho navrhovateľa navrhol návrh zamietnuť. Podľa vyjadrenia opatrovníka je tu obava, že ak by bola prinavrátaná spôsobilosť navrhovateľovi odišiel by zo zariadenia, do ktorého bol prijatý prednostne. V tom čase boli voči nemu podané viaceré trestné oznámenia, mal nariadenú ústavnú liečbu v trestnom konaní na základe sťažností susedov. Pred začatím

pandémie Covid 19 mohol opúšťať zariadenie na vychádzky, avšak počas vychádzok sa 1x nevrátil vôbec a 2x sa vrátil pod vplyvom alkoholu, pričom neužil lieky a je aj diabetik. Čo sa týka písania listov navrhovateľom, každý deň s ním riešia listy, býva to aj 4-5 listov denne. Adresované sú na rôzne inštitúcie, napr. Okresný súd, Európsky súd, polícia a podobne. Počas pandémie mali všetci klienti zariadenia povolené vychádzky len v rámci areálu zariadenia, preto je v súčasnosti stabilizovaný.

Súd prvej inštalácie zo správy ošetrojúceho psychiatra MUDr. O. K. zo dňa 22.07.2020 zistil, že navrhovateľ je v jeho starostlivosti od roku 2015, kedy bol pol roka liečený pre závislosť od alkoholu, poruchy s bludmi a ľahkú mentálnu retardáciu. Po nastavení liečby je stabilizovaný, avšak počas vychádzok bol zaznamenaný konzum alkoholu.

Súd prvej inštalácie vo veci nariadil znalecké dokazovanie z odboru psychiatrie súdnym znalcom MUDr. Máriom Strakom. V znaleckom posudku č. 159/2020 zo dňa 17.11.2020 znalec uviedol, že navrhovateľ trpí trvalou duševnou poruchou od narodenia a to ľahkou mentálnou retardáciou. V priebehu života trvalou bludovou poruchou a tiež alkoholovou závislosťou. Jeho stav je neliečiteľný a v budúcnosti sa môže zhoršiť. Preto naďalej nie je schopný spravovať svoje záležitosti. Odporučil ponechať obmedzenie na právne úkony navrhovateľa v doterajšom rozsahu.

4. Vecne argumentoval súd prvej inštalácie tým, že „z vykonaného dokazovania mal preukázané, že navrhovateľ dlhodobo trpí duševnou poruchou trvalého charakteru a to ľahkou mentálnou retardáciou, bludovou poruchou a pri požívaní alkoholu má poruchy správania. Pre tieto duševné poruchy bol pozbavený spôsobilosti na právne úkony v celom rozsahu a neskôr mu bola čiastočne prinavrátená spôsobilosť na právne úkony. Súd prvej inštalácie mal za to, že od posledného rozhodnutia o čiastočnom obmedzení spôsobilosti na právne úkony navrhovateľa nenastala zmena jeho zdravotného stavu, ktorá by odôvodňovala zmenu tohto rozhodnutia. Mimo zariadenia sociálnej starostlivosti by nebol schopný sa starať sám o seba bez ujmy na zdraví, ohrozenia okolia a aj seba samého, pričom hrozí, že zanedbá liečbu, navyše je diabetik, teda akékoľvek prerušenie liečby môže priamo ohroziť jeho zdravie a život. Výsluchom navrhovateľa mal súd prvej inštalácie preukázané, že je nekritický k svojmu ochoreniu a svoje konanie bagatelizuje. V čase povolených vychádzok sa vrátil pod vplyvom alkoholu a prerušil liečbu. Navrhovateľ sa opakovane vracia ku krivde z roku 2009 a stále chce podávať trestné oznámenie na zasahujúcich mestských policajtoch. Z vykonaného dokazovania a zisteného skutkového stavu veci súd prvej inštalácie dospel k záveru, že návrhu navrhovateľa nie je možné vyhovieť. Navrhovateľ by v dôsledku bludovej poruchy podával trestné oznámenia, prípadne rôzne podania na rôzne inštitúcie tak, ako sa o to denne pokúša v zariadení, v ktorom sa nachádza. Čo sa týka žiadosti navrhovateľa na prinavrátenie volebného práva, toto bolo navrhovateľovi prinavrátené rozhodnutím súdu sp. zn. 11Ps/2/2018 zo dňa 22.11.2018. V čase rozhodovania o návrhu na navrátenie spôsobilosti na právne úkony neexistovali hmotnoprávne predpoklady pre toto rozhodnutie, preto súd prvej inštalácie konanie zastavil. Vzhľadom k tomu, že nemožno očakávať zlepšenie jeho zdravotného stavu, ba dokonca sa dá predpokladať jeho zhoršenie, súd prvej inštalácie rozhodol tak, že navrhovateľ môže podať návrh na navrátenie spôsobilosti na právne úkony najskôr po uplynutí 6 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia“.

5. O náhrade trov konania súd prvej inštalácie rozhodol s poukazom na ust. § 251 ods. 1, § 52 Civilného mimosporového poriadku.

6. Proti tomuto uzneseniu súdu prvej inštalácie vo výrokoch I. a II. podal odvolanie navrhovateľ. Dôvodil tým, že súd prvej inštalácie nesprávne posúdil jeho návrh a dôvody pre prinavrátenie spôsobilosti vo veci „podpisovania podaní“. Uviedol, že v konaní neboli preukázané skutočnosti, ktoré by odôvodňovali ďalšie obmedzovanie spôsobilosti navrhovateľa vo vzťahu k podpisovaniu rozličných podaní. Navrhovateľ síce trpí niektorými duševnými diagnózami - tieto však nemajú žiadny vplyv na subjektívne chápanie zmyslu podaní navrhovateľom. V prípade trestných oznámení si je navrhovateľ plne vedomý zmyslu takýchto podaní. Samotné kverulačné sklonky nemôžu byť dôvodom na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony. Mal za to, že obmedzenie spôsobilosti na právne úkony má slúžiť na ochranu osoby, ktorej spôsobilosť sa obmedzuje a nie na ochranu verejných organizácií. Namietal, že súd prvej inštalácie sa v konaní vôbec nezaoberal, či podania navrhovateľa sú spôsobilé vyvolať následky ako právny úkon, resp. či by právnym úkonom navrhovateľa chýbala niektorá z povinných náležitostí a z tohto dôvodu mohli byť neplatné, prípadne iným spôsobom navrhovateľa znevýhodniť. Navrhoval, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil, prípadne zmenil tak, že návrhu navrhovateľa vo veci prinavrátenia spôsobilosti vo veci podpisovania podaní vyhovie.

7. K odvolaniu navrhovateľa sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Trnava. Uviedol, že sa stotožňuje so závermi, ku ktorým dospel súd prvej inštancie. Mal za to, že vzhľadom na vykonané dokazovanie, predovšetkým výsledky znaleckého dokazovania vyplývajúce zo znaleckého posudku č. 159/2020 zo dňa 17.11.2020 vypracovaného znalcom MUDr. Máriom Strakom, súd prvej inštancie dospel k správne mu záveru spočívajúcemu v zastavení konania z dôvodu, že neexistujú hmotnoprávne podmienky pre rozhodnutie o návrhu na navrátenie spôsobilosti na právne úkony. Podotkol, že obmedzenie spôsobilosti na právne úkony v časti týkajúcej sa „podpisovania podaní“ slúži primárne na ochranu osoby, ktorej spôsobilosť na právne úkony je obmedzená, pričom zdôraznil, že s podaniami na jednotlivé orgány, predovšetkým vo vzťahu k orgánom činným v trestnom konaní, sú spojené právne následky, ktoré v prípade trestného konania môžu mať za následok i vyvedenie trestnoprávnej zodpovednosti. Mal za to, že práve obmedzenie spôsobilosti na právne úkony v tomto rozsahu zabezpečuje preventívnu ochranu navrhovateľa pred možnými trestnoprávnymi, prípadne inými právnymi následkami. Navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil.

8. K vyjadreniu okresného prokurátora Okresnej prokuratúry Trnava k odvolaniu navrhovateľa sa vyjadril navrhovateľ, ktorý uviedol, že zotrváva na svojom odvolaní, ako aj na všetkých svojich vyjadreniach, ktoré uviedol v priebehu konania.

9. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku), oprávneným subjektom - účastníkom (§ 359 Civilného sporového poriadku.), proti rozhodnutiam súdu prvej inštancie, proti ktorým zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 2 Civilného sporového poriadku.), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 363 Civilného sporového poriadku) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f), h) Civilného sporového poriadku, § 62 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku), preskúmal napadnuté uznesenie bez viazanosti rozsahom (§ 65 Civilného mimosporového poriadku) a dôvodmi odvolania (§ 66 Civilného mimosporového poriadku), s prihliadnutím na prípadné vady konania, iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 Civilného mimosporového poriadku), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 Civilného mimosporového poriadku), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku a contrario), a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie je vecne správne, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

10. Predmetom konania súdu prvej inštancie bol návrh A. G. na prinavrátene spôsobilosti na právne úkony, ktorá mu bola obmedzená rozsudkom Okresného súdu Trnava č.k. 11Ps/2/2018 zo dňa 22.11.2018, pričom žiadal navrátiť možnosť samostatného konania a vystupovania pred štátnymi orgánmi, orgánmi štátnej samosprávy, orgánmi územnej samosprávy, úradmi a inštitúciami a možnosť kandidovať do volebných orgánov.

11. Odvolací súd v celom rozsahu preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, pričom má za to, že súd vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom pre posúdenie návrhu, jeho výsledky jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach správne vyhodnotil a napokon dospel k správnym skutkovým zisteniam pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie dôvodnosti návrhu na prinavrátene spôsobilosti na právne úkony navrhovateľa, pričom sa vysporiadal so všetkými podstatnými argumentami účastníkov a pretože odvolací súd v celom rozsahu zdieľa i právne závery prvoinštančného súdu vo veci, ktorý na vec aplikoval správne hmotnoprávne ustanovenia a tieto v súvislosti s danou vecou i správne vyložil, s poukazom na ust. § 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku odvolací súd poukazuje na písomné vyhotovenie napadnutého uznesenia. Odvolací súd ani s prihliadnutím na odvolanie nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov prvoinštančného súdu odchýliť, keď súd prvej inštancie správne zistil všetky skutočnosti potrebné k rozhodnutiu o zastavení konania o navrátení spôsobilosti na právne úkony navrhovateľa, keď navyše odvolateľ v odvolaní neuviedol žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by spochybnili správnosť napadnutého uznesenia. Na zdôraznenie správnosti záverov súdu prvej inštancie sa potom žiada dodať už len nasledovné:

12. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého uznesenia, konania jemu predchádzajúceho, ako aj celého obsahu spisu dospel k záveru, že súd prvej inštancie zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre zastavenie konania, nakoľko neboli splnené podmienky pre navrátenie spôsobilosti, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, vec i správne právne posúdil, napadnuté

uznesenie riadne odôvodnil, pričom zároveň sa vyčerpávajúco vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami.

13. Súd prvej inštancie na preskúmanie zdravotného stavu navrhovateľa ustanovil znalca z príslušného odboru; neuspokojil sa iba a výlučne len s podaným znaleckým posudkom, ale znalca vypočul aj na pojednávaní. Aktívne konal aj s navrhovateľom, ktorého vypočul na pojednávaní, vykonal aj výsluch opatrovníka - B. S. S. Y.. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie založil na záveroch vyplývajúcich zo znaleckého posudku, s obsahom ktorého sa stotožnil aj opatrovník navrhovateľa.

14. Odvolací súd sa stotožňuje s právnym názorom vysloveným súdom prvej inštancie, že nie sú splnené zákonné podmienky pre zrušenie obmedzenia spôsobilosti na právne úkony v žiadanom rozsahu, a to z dôvodu, že navrhovateľ naďalej trpí duševným ochorením, ktoré nie je len prechodného charakteru, ale naopak, trvalého charakteru. Od posledného rozhodnutia okresného súdu, ktorý rozsudkom č.k. 11Ps/2/2018 zo dňa 22.11.2018 navrhovateľa obmedzil v spôsobilosti na právne úkony, nedošlo k významnému, resp. výraznému zlepšeniu jej duševného stavu. V danom prípade súd vychádzal aj zo záverov znaleckého posudku, ktorý zlepšenie duševného stavu nekonštatoval; naďalej navrhovateľ trpí od narodenia duševnou poruchou a to ľahkou mentálnou retardáciou, bludovou poruchou a poruchami správania pri užívaní alkoholu, pričom bludová porucha je trvalého charakteru. Odvolateľ v tejto súvislosti poukazoval, že jeho duševné diagnózy nemajú žiadny vplyv na chápanie zmyslu podaní navrhovateľa, predovšetkým v prípade trestných oznámení navrhovateľ plne chápe ich zmysel. Podľa názoru odvolacieho súdu však uvedené nevyplývalo z vykonaného dokazovania, pretože práve naopak znalec vyslovene z dôvodu bludovej choroby považoval za nedôvodné prinavrátanie spôsobilosti na právne úkony navrhovateľa vo vzťahu k štátnym orgánom, pričom uvedené ochorenie navrhovateľa vyvoláva pocit prenasledovania, kverulačné a paranoidné bludy v dôsledku ktorých by podával trestné oznámenia.

15. Pri rozhodovaní bolo potrebné prihliadať nielen na závery vyplývajúce zo znaleckého dokazovania, subjektívne pocity osoby obmedzenej na spôsobilosti na právne úkony, ale aj na zodpovednosť a starostlivosť spoločnosti o občanov, ktorí pomoc v tomto smere potrebujú. V danom prípade obmedzením spôsobilosti na právne úkony sa sleduje primárne záujem navrhovateľa a až následne záujem verejný. Podľa názoru odvolacieho súdu z vykonaného dokazovania vyplýva, že nedošlo k zmene pomerov potrebnej k modifikácii rozsudku o obmedzení spôsobilosti navrhovateľa na právne úkony.

16. Zároveň súd prvej inštancie považoval za potrebné vzhľadom na závery znaleckého dokazovania rozhodnúť výrokom II. o tom, že navrhovateľ môže podať návrh na navrátenie spôsobilosti na právne úkony najskôr po uplynutí 6 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia, pretože nie je dôvodné očakávať zlepšenie alebo zmenu zdravotného stavu navrhovateľa. Uvedený postup súdu prvej inštancie je v súlade s ust. § 247 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku a v tomto smere odvolací súd nezistil žiadne pochybenie.

17. Vzhľadom na jednoznačné závery vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie, najmä závery vyplývajúce zo znaleckého dokazovania odvolací súd napadnuté uznesenie súdu v zmysle § 387 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku ako vecne správne potvrdil.

18. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku, podľa ktorého nemá žiaden z účastníkov nárok na náhradu trov odvolacieho konania, keďže nebol zistený žiaden z dôvodov pre pripustenie výnimiek z jeho aplikácie.

19. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak
a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).